

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PRIITA PIKAMÄE
přednesené dne 13. ledna 2022¹

Spojené věci C-451/19 a C-532/19

**Subdelegación del Gobierno en Toledo
proti
XU (C-451/19)
a
Subdelegación del Gobierno en Toledo
proti
QP (C-532/19)**

[žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vrchní soud Kastilie-La Mancha, Španělsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Článek 20 SFEU – Občanství Evropské unie – Občan Unie, který nikdy nevyužil práva volného pohybu – Žádost o pobytovou kartu rodinného příslušníka, který je státním příslušníkem třetí země – Zamítnutí – Povinnost občana Unie mít dostatečné prostředky – Povinnost manželů žít společně – Nezletilé dítě, které je občanem Unie – Vnitrostátní právní předpisy a praxe – Skutečné využití podstatné části práv priznaných občanům Unie – Zbavení“

I. Úvod

1. Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, které v projednávaných spojených věcech podal Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vrchní soud Kastilie-La Mancha, Španělsko), se týkají výkladu článku 20 SFEU, pokud jde o uznání práva pobytu státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky španělského občana (syn manželky a manžel), jenž nevyužil svého práva volného pohybu, a případné povinnosti příslušných orgánů provést konkrétní a individuální posouzení otázky, zda mezi jednotlivými členy nukleární rodiny existuje vztah závislosti.

2. Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi Subdelegación del Gobierno en Toledo (subdelegace vlády v Toledo, Španělsko) (dále jen „subdelegace“) a státními příslušníky třetích zemí týkajících se toho, že tato subdelegace zamítla žádosti o vydání pobytové karty v jejich prospěch jakožto rodinným příslušníkům občana Unie. Uvedení rodinní příslušníci se na podporu svých tvrzení dovolávají odvozeného práva pobytu vyplývajícího z článku 20 SFEU a judikatury Soudního dvora týkající se postavení občana Unie. Projednávané věci poskytují

¹ – Původní jazyk: francouzština.

Soudnímu dvoru příležitost upřesnit svou judikaturu ohledně odvozeného práva pobytu, které musí být za určitých výjimečných okolností přiznáno státnímu příslušníkovi třetí země na základě tohoto ustanovení.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

1. Směrnice 2004/38/ES

3. Článek 1 směrnice 2004/38/ES² stanoví:

„Tato směrnice stanoví:

- a) podmínky výkonu práva volného pohybu a pobytu na území členských států občany Unie a jejich rodinnými příslušníky;
- b) právo trvalého pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků na území členských států;

[...]

4. Článek 3 této směrnice nadepsaný „Oprávněné osoby“ v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují.“

5. Článek 7 odst. 1 a 2 uvedené směrnice zní následovně:

„1. Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud:

[...]

- b) mají pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika; nebo

[...]

- d) jsou rodinnými příslušníky doprovázejícími nebo následujícími občana Unie, který splňuje podmínky uvedené v písmenech a), b) nebo c).

² – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

2. Právo pobytu stanovené v odstavci 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky doprovázející nebo následující v hostitelském členském státě občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, za předpokladu, že tento občan Unie splňuje podmínky stanovené v odst. 1 písm. a), b) nebo c).“

2. Směrnice 2003/86/ES

6. Článek 2 směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny³ stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

c) ‚osobou usilující o sloučení rodiny‘ státní příslušník třetí země, který oprávněně pobývá v členském státě a žádá o sloučení rodiny nebo jehož rodinní příslušníci žádají o sloučení rodiny za účelem jeho následování;

[...]“

7. Článek 3 této směrnice stanoví:

„1. Tato směrnice se použije, pokud je osoba usilující o sloučení rodiny držitelem povolení k pobytu vydaného členským státem s dobou platnosti alespoň jeden rok, lze odůvodněně předpokládat, že získá právo trvalého pobytu, a pokud jsou členové jeho rodiny státními příslušníky třetí země s jakýmkoliv právním postavením.

[...]

3. Tato směrnice se nevztahuje na rodinné příslušníky občana Unie.“

8. Článek 4 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy povolí vstup a pobyt níže uvedených rodinných příslušníků podle této směrnice a s výhradou dodržení podmínek uvedených v kapitole IV, jakož i v článku 16:

[...]

c) nezletilých dětí osoby usilující o sloučení rodiny včetně dětí osvojených, pokud má osoba usilující o sloučení rodiny děti v opatrování a děti jsou na ní závislé. Členské státy mohou povolit sloučení s dětmi, které jsou zároveň v opatrování jiného opatrovníka, za předpokladu, že druhý opatrovník k tomu poskytne souhlas;

[...]

6. Odchylně od výše uvedeného mohou členské státy požadovat, aby žádosti týkající se sloučení rodiny s nezletilými dětmi byly podávány do 15 let jejich věku, jak stanoví jejich právní předpisy platné ke dni provedení této směrnice. Pokud je žádost podána později, povolí členské státy,

³ – Úř. věst. 2003, L 251, s. 12., Zvl. vyd. 19/06, s. 224

keré rozhodují o použití této odchylky, vstup a pobyt těchto dětí z jiného důvodu, než je sloučení rodiny.“

9. Článek 5 odst. 3 směrnice 2003/86 stanoví:

„Žádost se podává a posuzuje, zatímco se rodinní příslušníci zdržují mimo území členského státu, ve kterém pobývá osoba usilující o sloučení rodiny.

Odchylně od výše uvedeného může členský stát za vhodných okolností přijmout žádost podanou v okamžiku, kdy již rodinní příslušníci pobývají na jeho území.“

B. Španělské právo

10. Článek 32 španělské Ústavy stanoví:

„1. Muž a žena mají právo uzavřít manželství při plné právní rovnosti.

2. Zákon upravuje formy manželství, věk a způsobilost k uzavření manželství, práva a povinnosti manželů, příčiny rozluky a zániku a jejich účinky.“

11. Článek 68 Código Civil (občanský zákoník) stanoví:

„Manželé jsou povinni žít společně, být si věrni a vzájemně si pomáhat. Kromě toho jsou povinni dělit se o domácí povinnosti a péči o předky, potomky a jiné osoby svěřené do jejich péče.“

12. Článek 70 tohoto zákoníku stanoví:

„Manželé vzájemnou dohodou určí místo společné domácnosti a v případě neshody rozhodne soud, který přihlédne k zájmu rodiny.“

13. Článek 110 uvedeného zákoníku stanoví:

„I v případě, že otec a matka nevykonávají rodičovskou zodpovědnost, jsou povinni pečovat o své nezletilé děti a starat se o jejich vyživování“.

14. Článek 154 občanského zákoníku stanoví:

„Na nezletilé osoby, které nebyly zplnoletněny, se vztahuje rodičovská zodpovědnost rodičů.

[...]“

15. Článek 1 Real Decreto 240/2007, sobre entrada, libre circulación y residencia en España de ciudadanos de los Estados miembros de la Unión Europea y de otros Estados parte en el Acuerdo sobre el Económico Europeo (královské nařízení 240/2007 o vstupu, volném pohybu a pobytu občanů členských států Evropské unie a jiných států, které jsou smluvními stranami Dohody

o Evropském hospodářském prostoru, ve Španělsku)⁴ ze dne 16. února 2007, ve znění použitelném na spor v původním řízení, stanoví:

„1. Toto královské nařízení stanoví podmínky pro výkon práva státních příslušníků jiných členských států Evropské unie a jiných států, jež jsou smluvními stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru, na vstup na území a vycestování z něj, na volný pohyb, pobyt, trvalý pobyt a práci ve Španělsku, jakož i omezení výše uvedených práv z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.

2. Ustanoveními tohoto královského nařízení nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů a mezinárodních smluv, jejichž je Španělsko smluvní stranou.“

16. Článek 2 tohoto královského nařízení stanoví:

„Toto královské nařízení se za podmínek v něm stanovených použije rovněž na níže uvedené rodinné příslušníky státního příslušníka jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu, jenž je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří jej doprovázejí nebo následují:

a) manžel nebo manželka, nebyla-li uzavřena dohoda či vydáno rozhodnutí o neplatnosti, rozvodu nebo rozluce jejich manželství;

[...]

c) jejich potomci v přímé linii a potomci manžela či manželky nebo registrovaného partnera či partnerky, kteří jsou mladší 21 let, případně dosáhli tohoto věku a jsou na uvedeném rodiči závislí nebo jsou nesvéprávní, nebyla-li uzavřena dohoda či vydáno rozhodnutí o neplatnosti, rozvodu nebo rozluce manželství nebo nebyl-li zrušen zápis registrovaného partnerství;

[...]“

17. Článek 7 uvedeného královského nařízení stanoví:

„1. Každý občan Unie nebo státní příslušník jiného státu, jenž je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, má právo pobývat na území španělského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud:

[...]

b) má pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro španělský systém sociální pomoci, a jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou ve Španělsku kryta všechna rizika; nebo

[...]

d) je rodinným příslušníkem doprovázejícím nebo následujícím občana Unie nebo jiného státu, jenž je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, který splňuje podmínky uvedené v písmenech a), b) nebo c).

⁴ – BOE č. 51 ze dne 28. února 2007, s. 8558, dále jen „královské nařízení 240/2007“.

2. Právo pobytu stanovené v odstavci 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, pokud doprovázejí nebo následují ve Španělsku občana Unie nebo jiného státu, jenž je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, za předpokladu, že tento občan splňuje podmínky stanovené v odst. 1 písm. a), b) nebo c).

[...]

7. Dostatečné prostředky na obživu nelze stanovit přesnou částkou, ale je třeba přihlédnout k osobní situaci státních příslušníků členského státu Evropské unie nebo jiného státu, jenž je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Tato částka nesmí být v žádném případě vyšší než úroveň finančních prostředků, pod níž jsou španělským občanům vypláceny dávky sociální podpory, nebo než minimální částka dávek sociálního zabezpečení.“

18. Článek 8 odst. 1 téhož královského nařízení stanoví:

„Rodinní příslušníci státního příslušníka členského státu Evropské unie nebo jiného státu, jenž je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, uvedení v článku 2 tohoto královského nařízení, kteří sami nejsou státními příslušníky některého z těchto států, avšak takového státního příslušníka doprovázejí nebo následují, mohou pobývat ve Španělsku po dobu delší než tři měsíce a mají povinnost požádat o ‚pobytovou kartu rodinného příslušníka občana Unie‘ a získat ji.“

III. Skutkový základ sporu, původní řízení a předběžné otázky

A. Věc C-451/19

19. XU, venezuelský státní příslušník, se narodil dne 19. září 2001 ve Venezuele. Matka XU, venezuelská státní příslušnice, je držitelkou Tarjeta de residencia Comunitaria (pobytová karta Společenství) a od roku 2004 žije se svým dítětem ve Španělsku. XU získal v tomto členském státě povolení k pobytu.

20. Dne 20. ledna 2011 rozhodl venezuelský soud pro rodinné záležitosti, že XU se svěřuje do péče své matky, která se svým dítětem může pobývat ve Španělsku bez jakéhokoli omezení.

21. Matka XU a jeho nevlastní otec, španělský státní příslušník, který nikdy nevyužil práva volného pohybu v rámci Unie, uzavřeli manželství dne 6. září 2014 v El Viso de San Juan (Španělsko). Platnost tohoto manželství nebyla zpochybněna.

22. Manželé žijí společně od 12. prosince 2008 v El Viso de San Juan (Španělsko). Dne 24. července 2009 se z jejich svazku narodilo dítě, španělský státní příslušník.

23. Dne 28. září 2015 požádal nevlastní otec XU o vydání dočasné pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie pro XU v souladu s čl. 2 písm. c) královského nařízení 240/2007.

24. Tato žádost byla zamítnuta z důvodu, že nevlastní otec XU neprokázal, že má dostatečné prostředky pro sebe a své rodinné příslušníky, jak vyžaduje článek 7 královského nařízení 240/2007.

25. Dne 28. ledna 2016 potvrdila subdelegace zamítnutí žádosti podané nevlastním otcem XU. Proti tomuto rozhodnutí podal dotyčný správní žalobu k Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Toledo (provinční správní soud č. 1 v Toledo, Španělsko).

26. Tento soud jeho žalobě vyhověl, neboť měl za to, že článek 7 královského nařízení 240/2007 se na projednávaný případ nevztahuje, jelikož nevlastní otec XU nikdy nevyužil svého práva volného pohybu v rámci Unie.

27. Státní správa se proti tomuto rozhodnutí odvolala k Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vrchní soud Kastilie-La Mancha), který se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Může s ohledem na článek 68 španělského občanského zákoníku, který stanoví povinnost manželů žít společně, povinnost, na jejímž základě musí španělský státní příslušník, který nevyužil svého práva volného pohybu, splňovat požadavky uvedené v čl. 7 odst. 1 [královského nařízení 240/2007] jako nezbytnou podmínku pro přiznání práva pobytu podle čl. 7 odst. 2 [královského nařízení 240/2007] nezletilému dítěti jeho manželky, jež jsou oba státními příslušníky třetí země, představovat při nesplnění těchto požadavků porušení článku 20 SFEU, pokud by v důsledku odepření práva pobytu byl španělský státní příslušník nucen opustit území Unie jako celku?
- 2) Každopádně bez ohledu na výše uvedené, jakož i na odpověď na předchozí předběžnou otázku, brání s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie, mimo jiné na rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (Sloučení rodiny v Belgii), C-82/16, EU:C:2018:308, článek 20 SFEU takové praxi španělského státu, která spočívá v automatickém uplatňování ustanovení článku 7 [královského nařízení 240/2007] a neudělení povolení k pobytu občanovi třetí země, jenž je nezletilým dítětem manželky, státní příslušnice třetí země, občana Unie, který nikdy nevyužil svého práva volného pohybu (a kteří spolu mají nezletilého syna, španělského státního příslušníka, jenž také nikdy nevyužil svého práva volného pohybu), pouze z toho důvodu, že občan Unie nesplňuje požadavky stanovené v tomto článku, aniž bylo konkrétně a individuálně posouzeno, zda mezi tímto občanem Unie a státním příslušníkem třetí země existuje takový vztah závislosti, v důsledku kterého – z jakéhokoli důvodu a s ohledem na konkrétní okolnosti – by se v případě odepření práva pobytu státnímu příslušníkovi třetí země nemohl občan Unie odloučit od svého rodinného příslušníka, jenž je na něm závislý, a musel by opustit území Unie, a to tím spíše v případě, kdy španělský občan a jeho manželka, státní příslušnice třetí země, jsou rodiči nezletilého dítěte, španělského státního příslušníka, který by rovněž mohl být nucen opustit území Španělska spolu se svými rodiči?“

B. Věc C-532/19

28. Dne 25. září 2015 uzavřel QP, státní příslušník Peru, manželství se španělskou státní příslušnicí, která nikdy nevyužila práva volného pohybu v rámci Unie. Zákonnost tohoto manželství nebyla nikdy zpochybněna. QP a jeho manželka jsou rodiči dcery, španělské státní příslušnice, narozené dne 11. srpna 2012.

29. Dne 2. října 2015 podal QP žádost o vydání pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie, k níž přiložil mimo jiné pracovní smlouvu jeho manželky na dobu neurčitou a různé výplatní pásky.

30. V průběhu šetření věci informovala subdelegace QP o tom, že dne 7. září 2010, 25. října 2010 a 16. listopadu 2016 byl třikrát odsouzen v trestním řízení, v prvním a třetím případě za řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění, v druhém za řízení ve stavu opilosti, a vyzvala ho k předložení vyjádření, což dotyčný učinil.

31. Dne 14. prosince 2015 zamítla subdelegace žádost QP z důvodu, že nebyly splněny podmínky stanovené královským nařízením 240/2007, jelikož QP nemá ve Španělsku čistý trestní rejstřík a nedisponuje dostatečnými finančními prostředky pro sebe a své rodinné příslušníky.

32. Dne 1. února 2016 potvrdila subdelegace zamítnutí žádosti podané QP. Proti tomuto rozhodnutí podal dotyčný správní žalobu k Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 2 de Toledo (provinční správní soud č. 2 v Toledo, Španělsko), jenž jeho žalobě vyhověl.

33. Státní správa se proti tomuto rozhodnutí odvolala k Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vrchní soud Kastilie-La Mancha), který se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Může s ohledem na článek 68 občanského zákoníku, který stanoví povinnost manželů žít společně, povinnost, na jejímž základě musí španělský státní příslušník, který nevyužil svého práva volného pohybu, splňovat požadavky uvedené v čl. 7 odst. 1 královského nařízení 240/2007 jako nezbytnou podmínku pro přiznání práva pobytu podle čl. 7 odst. 2 královského nařízení 240/2007 jeho manželovi či manželce, kteří jsou státními příslušníky třetí země, představovat při nesplnění těchto požadavků porušení článku 20 SFEU, pokud by v důsledku odepření práva pobytu byl španělský státní příslušník nucen opustit území Unie jako celku?
- 2) Každopádně bez ohledu na výše uvedené, jakož i na odpověď na první otázku, brání s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie, mimo jiné na rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (Sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16 [EU:C:2018:308]), článek 20 SFEU takové praxi španělského státu, která spočívá v automatickém uplatňování ustanovení článku 7 královského nařízení 240/2007 a neudělení povolení k pobytu rodinnému příslušníkovi občana Unie, který nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, z důvodu, že občan Unie nesplňuje požadavky stanovené v tomto článku, aniž bylo konkrétně a individuálně posouzeno, zda mezi tímto občanem Unie a státním příslušníkem třetí země existuje takový vztah závislosti, v důsledku kterého – z jakéhokoli důvodu a s ohledem na konkrétní okolnosti – by se v případě odepření práva pobytu státnímu příslušníkovi třetí země nemohl občan Unie odloučit od svého rodinného příslušníka, na němž je závislý, a musel by opustit území Unie?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

34. Předkládací rozhodnutí ve věci C-451/19 ze dne 29. dubna 2019 došlo kanceláři Soudního dvora dne 12. června 2019.

35. Předkládací rozhodnutí ve věci C-532/19 ze dne 17. června 2019 došlo kanceláři Soudního dvora dne 11. července 2019.

36. Rozhodnutím Soudního dvora ze dne 16. dubna 2020 byly dotčené věci spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i rozsudku.

37. Španělská vláda a Evropská komise předložily písemná vyjádření ve lhůtě stanovené v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie.

38. Na základě čl. 76 odst. 2 jednacího řádu Soudní dvůr rozhodl, že nebude nařízeno jednání.

V. Právní analýza

A. Úvodní poznámky

39. Jak bylo uvedeno v úvodu, projednávané věci se v podstatě týkají výkladu článku 20 SFEU, pokud jde o uznání práva pobytu státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky (syn manželky a manžel) občana Unie, který nevyužil svého práva volného pohybu, jakož i případné povinnosti příslušných orgánů provést konkrétní a individuální posouzení otázky, zda mezi jednotlivými členy nukleární rodiny existuje vztah závislosti.

40. V zájmu přehlednosti a srozumitelnosti budou tyto *dva tematické okruhy*, jež odpovídají první a druhé předběžné otázce, zkoumány v témže pořadí. Nejprve proto určím, zda za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávaných věcí, má státní příslušník třetí země odvozené právo vyplývající z článku 20 SFEU⁵. Poté se budu zabývat požadavky, které se podle judikatury Soudního dvora uplatní při posuzování vztahu závislosti⁶. V rámci své analýzy se vyjádřím k několika právním otázkám, které byly předkládajícím soudem vzneseny v jeho žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce. Závěry, které je třeba vyvodit z této analýzy a které budou shrnuty v syntéze přezkumu každého tematického okruhu⁷, nakonec poskytnou odpovědi na položené otázky.

B. První tematický okruh: přezkum existence odvozeného práva státních příslušníků třetích zemí za okolností projednávaných věcí

1. Aspekty, které je třeba zohlednit v rámci analýzy

41. Nezbytnost důkladné analýzy prvního tematického okruhu týkajícího se případné existence práva pobytu za okolností projednávaných věcí vyplývá ze skutečnosti, že nelze vyloučit, že článek 20 SFEU brání praxi španělských orgánů spočívající v odmítnutí udělit povolení k pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, pouze z toho důvodu, že tento občan Unie nemá pro sebe a tohoto státního příslušníka dostatečné prostředky (ani zdravotní pojištění).

42. V této souvislosti je totiž třeba připomenout, že právě k tomuto závěru dospěl Soudní dvůr v rozsudku ze dne 27. února 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Manžel občana Unie) (C-836/18, dále jen „rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real“, EU:C:2020:119). Soudní dvůr v uvedeném rozsudku konkrétně kritizoval rozhodnutí španělských orgánů zamítnout žádost o sloučení rodiny podanou manželem občana Unie, který je státním příslušníkem třetí země, pouze z toho důvodu, že tento občan Unie nemá pro sebe a svého manžela dostatečné prostředky k tomu, aby se nestali zátěží pro vnitrostátní systém

⁵ – Viz body 41 a následující tohoto stanoviska.

⁶ – Viz body 125 a následující tohoto stanoviska.

⁷ – Viz body 124 a 130 tohoto stanoviska.

sociální pomoci, avšak nezabývaly se tím, zda mezi uvedeným občanem Unie a jeho manželem existuje takový vztah závislosti, v důsledku kterého by v případě odmítnutí přiznat dotčenému manželovi odvozené právo pobytu musel tento občan Unie opustit území Unie, aby mohl zůstat se svým manželem a zajistit tak účinnou podporu osoby, která je na něm závislá. Soudní dvůr následně rozhodl, že článek 20 SFEU brání správní praxi španělských orgánů, jež pouze uplatňují platné vnitrostátní právní předpisy⁸.

43. Okolnosti ve věcech v původních řízeních jsou v několika ohledech podobné okolnostem ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, jelikož zaprvé dotčení občané Unie nevyužili práva volného pohybu a zadruhé se týkají naprosto stejných vnitrostátních předpisů provádějících článek 7 směrnice 2004/38, které rovněž stanoví obdobné použití tohoto ustanovení směrnice na tento konkrétní případ⁹, a jdou tak nad rámec toho, co vyžaduje unijní právo. Je však třeba uvést, že existují také značné rozdíly na úrovni skutkových okolností, které zasluhují zvláštní posouzení ve světle zásad formulovaných judikaturou v oblasti občanství Unie. Zatímco ve výše uvedené věci se jednalo o přezkum možné závislosti mezi manželi bez vyživovaných dětí, věci v původním řízení se vyznačují tím, že nukleární rodinu tvoří též vyživované děti, které jsou občany Unie. V tomto ohledu bych rád zdůraznil, že nezletilé osoby vyžadují z důvodu své zranitelnosti zvýšenou ochranu ze strany vnitrostátních orgánů, což by podle mého názoru mělo být zohledněno při použití článku 20 SFEU na projednávaný případ. Z tohoto hlediska a vzhledem k uvedeným rozdílům je zřejmé, že Soudní dvůr bude muset poskytnout určitá důležitá upřesnění ohledně rozsahu působnosti tohoto ustanovení.

44. Nicméně před posouzením otázky, zda se státní příslušníci třetích zemí mohou za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávaných věcí, skutečně dovolávat odvozeného práva založeného na článku 20 SFEU z důvodu, že jsou rodinnými příslušníky občana Unie, považují za nezbytné stručně připomenout zásady vztahující se na občanství Unie, jak byly formulovány v judikatuře Soudního dvora¹⁰. Teprve poté, co bude takto vyložen současný stav judikatury v této oblasti unijního práva, bude možné ověřit, zda se uvedené zásady uplatní na projednávaný případ¹¹.

2. Popis současného stavu judikatury v oblasti občanství Unie

a) Judikatura týkající se odvozeného práva pobytu státních příslušníků třetích zemí založeného na jejich postavení rodinných příslušníků občana Unie

45. Podle ustálené judikatury zopakované v rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real přiznává článek 20 SFEU každé osobě, která má státní příslušnost členského státu, status občana Unie, který je předurčen být základním statusem státních příslušníků členských států. Občanství Unie přiznává každému občanu Unie základní a osobní právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených ve Smlouvě a opatření přijatých k jejich provedení¹².

⁸ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 48 a 49.

⁹ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 30.

¹⁰ – Viz body 45 a následující tohoto stanoviska.

¹¹ – Viz body 57 a následující tohoto stanoviska.

¹² – Rozsudky ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, body 69 a 70), a Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 35 a 36.

46. V této souvislosti Soudní dvůr rozhodl, že článek 20 SFEU brání vnitrostátním opatřením, včetně rozhodnutí o odepření práva pobytu rodinným příslušníkům občana Unie, v jejichž důsledku jsou občané Unie připraveni o možnost skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z jejich statusu. Ustanovení Smlouvy týkající se občanství Unie naproti tomu nepřiznávají žádné samostatné právo státním příslušníkům třetí země. Případná práva přiznaná takovým státním příslušníkům totiž nejsou vlastními právy příslušejícími těmto státním příslušníkům, nýbrž právy odvozenými od práv, jichž požívá občan Unie. Účel a odůvodnění uvedených odvozených práv se zakládá na zjištění, že odmítnout jejich uznání by mohlo narušit zejména svobodu pohybu občana Unie¹³.

47. V tomto ohledu Soudní dvůr již dříve konstatoval, že existují velmi specifické situace, v nichž navzdory tomu, že se neuplatní sekundární právo týkající se práva pobytu státních příslušníků třetích zemí a dotyčný občan Unie nevyužil svobody pohybu, musí být nicméně státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem tohoto občana, přiznáno právo pobytu, neboť jinak by byl popřen užitečný účinek občanství Unie, kdyby v důsledku odepření takového práva byl tento občan nucen opustit území Unie jako celek, a byl tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu¹⁴.

48. Odmítnutí přiznat státnímu příslušníkovi třetí země právo pobytu však může zpochybnit užitečný účinek občanství Unie pouze tehdy, pokud mezi tímto státním příslušníkem třetí země a občanem Unie, který je jeho rodinným příslušníkem, existuje takový vztah závislosti, že by posledně uvedený byl nucen doprovázet dotčeného příslušníka třetí země a opustit území Unie jako celek. Z toho plyne, že státní příslušník třetí země se může přiznání odvozeného práva pobytu na základě článku 20 SFEU domáhat pouze tehdy, jsou-li v případě nepřiznání takového práva pobytu tento státní příslušník i občan Unie, který je jeho rodinným příslušníkem, nuceni opustit území Unie. Takové odvozené právo pobytu lze tedy přiznat pouze tehdy, pokud státní příslušník třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, nesplňuje podmínky stanovené k tomu, aby na základě jiných ustanovení, a zejména na základě vnitrostátní právní úpravy použitelné na sloučení rodiny získal právo pobytu v členském státě, jehož je uvedený občan státním příslušníkem¹⁵.

49. Nicméně poté, co bylo konstatováno, že žádné právo pobytu nemůže být na základě vnitrostátního práva nebo sekundárního unijního práva přiznáno státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, má skutečnost, že mezi tímto státním příslušníkem a tímto občanem Unie existuje takový vztah závislosti, že by byl uvedený občan Unie nucen opustit území Unie jako celek v případě, že by jeho rodinný příslušník, který je státním příslušníkem třetí země, musel opustit uvedené území, za následek, že článek 20 SFEU v zásadě ukládá dotyčnému členskému státu povinnost přiznat posledně uvedenému odvozené právo pobytu¹⁶.

50. V této fázi analýzy je třeba uvést, že použití článku 20 SFEU vyžaduje, aby mezi státním příslušníkem třetí země a občanem Unie existoval tak silný vztah závislosti, jaký je popsán v předchozím bodě tohoto stanoviska. Je však třeba poznamenat, že Soudní dvůr usiluje o výrazné rozlišení mezi dvěma kategoriemi vztahů v rámci rodiny: na jedné straně jsou to vztahy mezi dospělými manželi, a na straně druhé vztahy mezi rodiči a jejich nezletilými dětmi.

¹³ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 37 a 38.

¹⁴ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 39.

¹⁵ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 40 a 41.

¹⁶ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 42.

51. V rozsudku ze dne 8. května 2018, K. A. a další (Sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, dále jen „rozsudek K. A. a další“, EU:C:2018:308) Soudní dvůr uvedl, že dospělé osoby jsou v zásadě schopny žít nezávisle na svých rodinných příslušnících. Podle Soudního dvora z toho vyplývá, že uznání vztahu závislosti, který může zakládat odvozené právo pobytu na základě článku 20 SFEU, mezi dvěma dospělými členy téže rodiny je možné pouze ve výjimečných případech, kdy s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem nemůže být dotyčná osoba žádným způsobem odloučena od rodinného příslušníka, na kterém je závislá¹⁷.

b) Judikatura týkající se vztahu závislosti mezi státním příslušníkem třetí země a občanem Unie v případě, že jednou z dotčených osob je nezletilá osoba

52. Jinak je tomu v případě nezletilých dětí, zejména dětí nízkého věku¹⁸, neboť ty jsou *ve značně míře závislé na podpoře a ochraně rodičů*. Zdá se, že si je Soudní dvůr dobře vědom zvláštní ochrany, kterou potřebují nezletilé osoby ve zvláště citlivém kontextu správního rozhodování, jež spadá do pravomoci vnitrostátních orgánů v oblasti přistěhovalectví a může mít za následek rozpad rodiny¹⁹. Je totiž třeba poznamenat, že odepření práva pobytu rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, občana Unie, může podle Soudního dvora vést v zásadě k tomu, že dotčenému občanu Unie nezbývá jiná možnost než opustit území Unie za účelem doprovodu rodiče, na němž je závislý²⁰.

53. Je třeba nicméně uvést, že při určování rozhodného stupně závislosti dětí nepřikládá Soudní dvůr stejnou váhu úloze každého rodiče. Rodinnou situaci je nutné posoudit případ od případu, zejména s ohledem na odpovědnost každého rodiče při zajišťování chodu rodiny. Soudní dvůr ve své judikatuře uvedl, že při zjišťování, zda by bylo dítě, které je občanem Unie, v důsledku odepření odvozeného práva pobytu jeho rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, zbaveno možnosti skutečně využívat podstatné části práv, která mu plynou z jeho statusu, jelikož by bylo *de facto* nuceno doprovázet svého rodiče, a tedy opustit území Unie jako celek, je relevantní otázka výkonu *rodičovské péče o dítě* i otázka, zda se o dítě z právního, finančního nebo citového hlediska stará rodič, který je státním příslušníkem třetí země²¹.

54. Konkrétně při posuzování rizika, zda dotčené dítě, které je občanem Unie, bude nuceno opustit území Unie, pokud by jeho rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, bylo v dotčeném členském státě odepřeno odvozené právo pobytu, přísluší vnitrostátním orgánům, aby určily, který rodič má dítě skutečně ve své péči a zda mezi dítětem a rodičem, který je státním příslušníkem třetí země, existuje vztah skutečné závislosti. Soudní dvůr rozhodl, že v rámci tohoto posouzení musí příslušné orgány vzít v potaz právo na respektování rodinného života, které je zakotveno v článku 7 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), přičemž tento článek je třeba vykládat ve spojení s povinností zohlednit nejvlastnější zájem dítěte uznaný v čl. 24 odst. 2 Listiny²².

¹⁷ – Rozsudek K. A. a další, bod 65.

¹⁸ – Rozsudek K. A. a další, bod 65.

¹⁹ – Peyrl, J., „Kinderbetreuungsgeld für Drittstaatsangehörige, die aus der Kernbestandsdoktrin des EuGH ein Aufenthaltsrecht ableiten können“, *Das Recht der Arbeit*, 3/2018, s. 236, uvádí, že požadavky stanovené judikaturou v oblasti prokázání stupně závislosti jsou méně přísné pro nezletilé děti než pro dospělé, vzhledem k jejich zranitelnosti.

²⁰ – Rozsudky ze dne 10. května 2017, Chavez-Vilchez a další (C-133/15, dále jen „rozsudek Chavez-Vilchez a další“, EU:C:2017:354, bod 65), a ze dne 11. března 2021, Belgický stát (Navracení rodiče nezletilého dítěte) (C-112/20, EU:C:2021:197, bod 26).

²¹ – Rozsudky Chavez-Vilchez a další, bod 68, a K. A. a další, bod 70.

²² – Rozsudky Chavez-Vilchez a další, bod 70, a K. A. a další, bod 71.

55. Okolnost, že druhý rodič, pokud jde o občana Unie, je opravdu schopen a připraven sám vykonávat každodenní a skutečnou péči o dítě, je podle Soudního dvora relevantní, ovšem sama o sobě nepostačuje k tomu, aby bylo možno konstatovat, že mezi rodičem, který je státním příslušníkem třetí země, a dítětem neexistuje takový vztah závislosti, že pokud by bylo tomuto státnímu příslušníkovi třetí země odepřeno právo pobytu, bylo by dítě nuceno opustit území Unie. Takový závěr totiž musí být v nejvlastnějším zájmu dotčeného dítěte učiněn při zohlednění všech okolností daného případu, zejména věku dítěte, jeho fyzického a emočního vývoje, míry jeho citové vazby jak na rodiče, který je občanem Unie, tak na rodiče, který je státním příslušníkem třetí země, jakož i rizika, že by odloučení od posledně uvedeného rodiče ohrozilo psychickou rovnováhu dítěte²³.

56. Kromě toho skutečnost, že rodič, který je státním příslušníkem třetí země, žije společně s nezletilým dítětem, občanem Unie, je podle Soudního dvora jednou z relevantních skutečností, ke kterým je třeba přihlídnout při určování existence vztahu závislosti mezi nimi, nepředstavuje však její nutnou podmínku. Naopak pouhá skutečnost, že pro státního příslušníka členského státu může být žádoucí z důvodů hospodářských nebo pro zachování rodinné jednoty na území Unie, aby s ním mohli jeho rodinní příslušníci, kteří nemají státní příslušnost členského státu, pobývat na území Unie, nestačí sama o sobě k dovození závěru, že by občan Unie byl nucen opustit území Unie, kdyby takové právo nebylo přiznáno. Existence rodinného vztahu, ať už biologické či právní povahy, mezi nezletilým občanem Unie a jeho rodičem, který je státním příslušníkem třetí země, tedy nemůže postačovat k odůvodnění toho, aby na základě článku 20 SFEU bylo přiznáno uvedenému rodiči odvozené právo pobytu na území členského státu, jehož státní příslušnost má nezletilé dítě²⁴.

3. Použití zásad, jež byly formulovány Soudním dvorem v jeho judikatuře, na projednávané věci

a) Prvky společné všem věcem, kterými se v judikatuře zabýval Soudní dvůr

57. Po tomto stručném popisu judikatury Soudního dvora týkající se odvozeného práva pobytu státních příslušníků třetích zemí, které vychází z jejich postavení rodinných příslušníků občana Unie a ze specifického vztahu závislosti mezi státním příslušníkem třetí země a občanem Unie, je-li jedna z dotčených osob nezletilá, je třeba určit, zda se na projednávané spojené věci vztahují zásady, které vyplývají z této judikatury a byly uvedeny v předchozích bodech tohoto stanoviska. Jak dále podrobně vysvětlím, z několika důvodů se domnívám, že je třeba na tuto otázku odpovědět kladně.

58. Především existují podobnosti s věcí Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, na které jsem již upozornil v tomto stanovisku²⁵. Stejně jako ve výše uvedené věci je totiž úkolem Soudního dvora se ještě jednou vyjádřit, byť nepřímou, k otázce, zda jsou v souladu s unijním právem platné španělské předpisy, jež podmiňují sloučení státního příslušníka třetí země s jeho rodinným příslušníkem, který je státním příslušníkem členského státu a nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, požadavkem, aby tento státní příslušník členského státu měl dostatečné prostředky k tomu, aby se nestal zátěží pro vnitrostátní systém sociální pomoci.

²³ – Rozsudky Chavez-Vilchez a další, bod 71, K. A. a další, bod 72, a rozsudek ze dne 11. března 2021, Belgický stát (Navracení rodiče nezletilého dítěte) (C-112/20, EU:C:2021:197, bod 27).

²⁴ – Rozsudek ze dne 8. května 2013, Ymeraga a další (C-87/12, EU:C:2013:291, bod 38), a K. A. a další, body 73 až 75.

²⁵ – Viz bod 43 tohoto stanoviska.

59. Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že unijní právo se v zásadě nevztahuje na žádost o sloučení rodiny podanou za těchto okolností, a v zásadě tedy nebrání takové vnitrostátní úpravě, jako je úprava popsána v předchozím bodě²⁶. Soudní dvůr nicméně uvedl, že systematické uložení takové podmínky, bez jakékoli výjimky, může porušit odvozené právo pobytu, které musí být ve velmi specifických situacích přiznáno na základě článku 20 SFEU státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie²⁷. Toto upřesnění ze strany Soudního dvora je podle mého názoru zvláště důležité, neboť vede k stanovení mezí působnosti tohoto ustanovení, a tím i pravomocí členských států v oblasti přistěhovalectví.

60. Soudní dvůr vysvětlil, jaká vnitrostátní opatření jsou považována za neslučitelná se statutem občana Unie, který byl zaveden článkem 20 SFEU, a sice taková opatření, která *zbavují občany Unie možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z uvedeného statusu*. Jak jsem uvedl v rámci svého popisu relevantní judikatury, taková situace nastává zejména v případě, ve kterém by občan Unie byl nucen opustit území Unie z důvodu, že by jeho rodinnému příslušníkovi, který je státním příslušníkem třetí země, nebylo přiznáno právo pobytu. K takové situaci, jež svědčí o zvláštní přislosti, může dojít pouze tehdy, pokud mezi státním příslušníkem třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, a tímto občanem existuje vztah vyznačující se *vysokým stupněm závislosti*. Určit, zda se osoby dotčené v projednávané věci mohou dovolávat článku 20 SFEU tak, aby mohly požívat práva pobytu, proto vyžaduje posoudit *rodinnou situaci každé z nich*.

61. Je tedy třeba konstatovat, že navzdory odlišnostem, jež vykazují skutkové okolnosti ve věci Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real a ve věcech v původním řízení, je jedním z ústředních aspektů analýzy určit, zda v projednávaných věcech existuje vztah vyznačující se *dostatečně silnou závislostí*, který je schopen splnit požadavky stanovené judikaturou pro použití tohoto ustanovení. Skutečnost, že se dané rodinné vztahy týkají nezletilých dětí, vyžaduje pro účely analýzy zvláštní pozornost. Z tohoto důvodu by se mohly jako relevantní a použitelné ukázat zásady, na které jsem poukázal v tomto stanovisku²⁸ a které vyplývají z judikatury Soudního dvora a byly uvedeny v rozsudku K. A. a další. V zájmu metodického přístupu, jehož cílem je řádně zohlednit konkrétní okolnosti každé věci, navrhuji zkoumat tyto okolnosti jednotlivě ve světle hledisek, která nám poskytuje judikatura.

62. V této souvislosti je nutné připomenout, že Soudnímu dvoru nepřísluší, aby sám posuzoval situaci rodin dotčených ve věcech v původních řízeních, ani aby sám z vlastní iniciativy rozhodl, zda je vhodné přiznat dotčeným osobám právo pobytu. Uvedené platí tím spíše pro posouzení jejich finanční situace, a to navzdory dopadu, který může mít výklad článku 20 SFEU na použití vnitrostátního ustanovení, jež provádí článek 7 směrnice 2004/38 a vztahuje se na situaci španělských státních příslušníků, kteří nevyužili svého práva volného pohybu. Tyto úkoly spadají do *výlučné pravomoci vnitrostátních orgánů*²⁹. Soudní dvůr má naproti tomu pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu veškeré informace týkající se výkladu unijního práva, jež mu umožní, aby sám důkladně přezkoumal skutkový stav.

²⁶ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 33.

²⁷ – Rozsudek Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 34.

²⁸ – Viz body 52 až 56 tohoto stanoviska.

²⁹ – V tomto smyslu viz Neier, C., „Residence right under Article 20 TFEU not dependent on sufficient resources: Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real“, *Common Market Law Review*, sv. 58 (2021), č. 2, s. 566.

b) Určení vztahu závislosti v rámci nukleární rodiny jako hlavní prvek analýzy

1) Posouzení věci C-532/19

i) K okolnostem odůvodňujícím existenci práva pobytu

63. V této věci usiluje QP, státní příslušník třetí země, který uzavřel manželství se španělskou státní příslušnicí, jež nikdy nevyužila svého práva volného pohybu v rámci Unie, o získání povolení k pobytu ve Španělsku. Z jejich svazku se narodila dcera, španělská státní příslušnice. Ani tato dcera, která je v současné době stále nezletilá, nevyužila svého práva volného pohybu.

64. Úvodem chci poznamenat, že předkládající soud uvádí, že pokud by QP nezískal povolení k pobytu ve Španělsku, nemohli by on a jeho manželka dodržet povinnost společného soužití, k němuž jsou povinni podle španělského práva. Kromě této zákonné povinnosti společného soužití však předkládající soud neuvádí žádnou okolnost, která by mohla prokázat existenci vztahu závislosti mezi těmito dvěma zletilými osobami.

65. Z judikatury Soudního dvora uvedené v tomto stanovisku přitom jasně vyplývá, že uznání vztahu závislosti, který může zakládat odvozené právo pobytu na základě článku 20 SFEU, mezi dvěma dospělými členy téže rodiny je možné pouze ve *výjimečných* případech³⁰. V rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real Soudní dvůr rozhodl, že takový vztah závislosti neexistuje pouze z toho důvodu, že státní příslušník členského státu, který je plnoletý a nikdy nevyužil práva volného pohybu, a jeho manžel či manželka, kteří jsou plnoletí a jsou státními příslušníky třetí země, jsou povinni žít společně na základě povinností plynoucích z manželství podle práva členského státu, jehož je občan Unie státním příslušníkem. V důsledku toho se v zásadě zdá, že odpověď na první předběžnou otázku jasně vyplývá z tohoto rozsudku.

66. Mám však za to, že za účelem poskytnutí *užitečné odpovědi* předkládajícímu soudu by měl Soudní dvůr rovněž posoudit dopad, který může mít s ohledem na článek 20 SFEU skutečnost, že QP je otcem nezletilého dítěte, které je občanem Unie a o které pečuje společně se svou manželkou, španělskou státní příslušnicí a matkou tohoto dítěte. Konkrétně je třeba určit, zda povinnost QP opustit území Unie ve skutečnosti pro jeho dceru znamená, že ho musí doprovázet, přestože ona i její matka mohou legálně pobývat ve Španělsku.

67. Jak vyplývá z mého popisu relevantní judikatury³¹, otázka výkonu rodičovské péče o dítě i otázka, zda *se o dítě z právního, finančního nebo citového hlediska stará* rodič, který je státním příslušníkem třetí země, představují relevantní skutečnosti pro určení, zda mezi tímto rodičem a jeho nezletilým dítětem, které je občanem Unie, existuje vztah závislosti. Konstatování vztahu závislosti ve smyslu článku 20 SFEU, v důsledku kterého by v případě, že by rodiči bylo odepřeno právo pobytu, bylo nezletilé dítě nuceno opustit území Unie, musí být založeno na tom, že jsou v nejvlastnějším zájmu dotčeného dítěte zohledněny všechny okolnosti daného případu, zejména věk dítěte, jeho fyzický a emoční vývoj, míra jeho citové vazby jak na rodiče, který je občanem Unie, tak na rodiče, který je státním příslušníkem třetí země, jakož i riziko, že by odloučení od posledně uvedeného rodiče ohrozilo psychickou rovnováhu dítěte³².

³⁰ – Viz bod 51 tohoto stanoviska.

³¹ – Viz bod 53 tohoto stanoviska.

³² – Viz bod 55 tohoto stanoviska.

68. Z této judikatury podle mého názoru vyplývá, že za účelem posouzení existence vztahu závislosti ve smyslu článku 20 SFEU v projednávané věci je třeba zohlednit nejen případnou *materiální závislost* dítěte na rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, ale i důležitost *citové vazby* k tomuto rodiči a důsledky, které by jeho odjezd mohl mít na psychickou rovnováhu daného dítěte.

69. Z judikatury Soudního dvora zajisté rovněž vyplývá³³, že pouhá skutečnost, že by pro státního příslušníka členského státu mohlo být žádoucí z důvodů hospodářských nebo pro zachování celistvosti rodiny na území Unie, aby s ním mohli jeho rodinní příslušníci, kteří nemají státní příslušnost členského státu, pobývat na území Unie, nestačí sama o sobě k dovození závěru, že by občan Unie byl nucen opustit území Unie, kdyby takové právo nebylo přiznáno.

70. V rámci této analýzy je však nutné mít na paměti, že Soudní dvůr opakovaně připomněl *prvořadý význam*, jenž unijní právo přiznává respektování rodinného života, jak je uvedeno v článku 7 Listiny. Totéž platí pro ochranu dítěte, jehož nejvlastnější zájem musí příslušné orgány zohlednit v souladu s čl. 24 odst. 2 Listiny. Z těchto skutečností vyplývá zejména povinnost brát v potaz, že pro dítě je nezbytné „udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči“, jak je uvedeno v odstavci 3 tohoto článku. Posledně uvedený aspekt považuji pro účely této analýzy za rozhodující.

71. Podle mého názoru Soudní dvůr tím, že do svých úvah zahrnul kromě článku 20 SFEU také ustanovení Listiny, nikoliv bezdůvodně připomněl *ústavní postavení* výše uvedených práv v unijním právním řádu³⁴. Považuji za zřejmé, že Soudní dvůr hodlal zajistit zachování rodinného vztahu na území Unie mezi nezletilým dítětem, které je občanem Unie, a jeho rodičem, státním příslušníkem třetí země, pokud je to v souladu s nejvlastnějším zájmem tohoto dítěte³⁵. Z toho vyplývá, že obecné úvahy, kterých se dovolávají vnitrostátní orgány, jako jsou úvahy související s údajnou nutností chránit vnitrostátní systémy sociální pomoci, *musí ustoupit*, pokud je na základě posouzení rodinné situace prokázáno, že mezi dotčenými osobami existuje skutečný vztah materiální nebo citové závislosti, v jehož důsledku může být zachování celistvosti rodiny na území Unie nezbytné. Jinými slovy, dodržování všech *základních práv*, která Smlouvy zaručují každému občanovi Unie z titulu jeho postavení, *musí převážet nad čistě hospodářskými zájmy* členských států³⁶.

72. Ve světle výše uvedené judikatury mám za to, že by získání povolení k pobytu na základě článku 20 SFEU nemělo být QP odepřeno pouze z toho důvodu, že péče o jeho dceru může být na španělském území zajišťována v plném rozsahu její matkou, občankou Unie. Přístup, který by se zaměřoval pouze na finanční kapacitu matky na základě vnitrostátního rodinného práva a nezohledňoval by případnou roli otce při výchově, péči a výživě dítěte, by totiž dostatečně nebral

³³ – Viz bod 56 tohoto stanoviska.

³⁴ – Van Eijken, H., a Phoa, P., „The scope of Article 20 TFEU clarified in Chavez-Vilchez: Are the fundamental rights of minor EU citizens coming of age?“, *European Law Review*, sv. 43, č. 6, 2018, s. 969, uvádí, že Soudní dvůr vytvořil spojitost mezi občanstvím Unie a Listinou, což lze vykládat jako novou etapu směřující k vytvoření více supranacionálního a politického statusu občana, překračujícího rámec jeho ekonomických a transnacionálních kořenů.

³⁵ – Di Comite, V., „Derecho de residencia de los progenitores nacionales de terceros Estados e interés superior del niño ‚europeo‘“, *Revista de derecho comunitario europeo*, 12/2017, č. 58, má za to, že odkaz na základní práva zakotvená v Listině naznačuje rostoucí význam práv dítěte v unijním právu a zejména v judikatuře Soudního dvora.

³⁶ – Viz v tomto ohledu Réveillère, V., „La protection statutaire du citoyen: demeurer sur le territoire de l'Union (dans son État de nationalité)“, *Revue trimestrielle de droit européen*, 11/2020, č. 3, s. 721, který se domnívá, že Soudní dvůr, který měl v bodě 48 rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real za to, že práva občana Unie mají přednost před zájmem souvisejícím s ochranou veřejných financí dotčeného členského státu, provedl poměrování hodnot podle vzoru vytvořeného právníkem a právním filozofem Robertem Alexym.

v potaz nejvlastnější zájem tohoto dítěte *udržovat trvalý a přínosný vztah se svým otcem*. Co se tedy týče individuálního přezkumu, který je třeba provést, takovýto přístup by nesplňoval požadavky stanovené judikaturou.

73. Ve stejném duchu je třeba mít za to, že požadavky stanovené judikaturou nejsou dodrženy v případě, že otec nebyl schopen předložit důkazy umožňující posoudit, zda jsou splněny podmínky pro použití článku 20 SFEU, včetně skutečnosti, že *se o nezletilé dítě každodenně a skutečně stará*. Výslovný odkaz Soudního dvora na tento požadavek v rozsudku Chavez-Vilchez a další ukazuje, že okolnost, že rodič řádně plní vůči dítěti své zákonné povinnosti, představuje kromě jiných relevantních indicií důkaz o existenci vztahu závislosti ve smyslu výše uvedeného ustanovení.

74. Co se týče projednávané věci, je nutné konstatovat, že předkládací rozhodnutí neodkazuje na žádnou skutečnost, na jejímž základě by bylo možné vyvodit konkrétní závěry o úloze otce ve vztahu k jeho dceři. Zdá se mi však, že tento nedostatek informací souvisí se dvěma faktory, které je třeba objasnit, aby bylo možné lépe pochopit skutkový kontext, ve kterém byly předběžné otázky položeny. Zjištění, k nimž dospěl předkládající soud, se opírají o informace získané španělskými orgány, které, jak uvádí, se nezabývají okolnostmi, které by mohly být relevantními k prokázání existence vztahu závislosti, v jehož důsledku by občan Unie byl nucen opustit území Unie. Dále pak předkládající soud zaměřuje svoji pozornost výlučně na vztah mezi manželi a podrobně se nezabývá vztahem mezi dítětem a jeho rodiči.

75. Z těchto důvodů se domnívám, že uvedený nedostatek informací nelze považovat za nepřímý důkaz o nedostatečném nasazení jednoho či druhého rodiče. Je tudíž zásadní, aby předkládající soud *věnoval pozornost úloze, kterou každý rodič vykonává podle svých schopností v rámci nukleární rodiny*, a použil při tom prvky výkladu, které Soudní dvůr poskytne v rozsudku vydaném v projednávaných věcech.

76. Předkládající soud bude muset rovněž určit, zda spolu rodinní příslušníci žijí a případně za jakých okolností. Soudní dvůr měl ve své judikatuře za to, že skutečnost, že rodič, státní příslušník třetí země, žije společně s nezletilým dítětem, občanem Unie, je jednou z relevantních skutečností, ke kterým je třeba přihlídnout při určování existence vztahu závislosti mezi nimi. I když předkládající soud odkazuje spíše obecně na povinnost manželů podle španělského práva žít společně a založit společnou dohodu místo svého bydliště, lze nicméně předpokládat, že *rodina spolu bydlí*. V takovém případě by měl předkládající soud objasnit mimo jiné otázku, zda se soužití vyznačuje *kontinuitou a stabilitou*, jež svědčí o *vztahu založeném na citu a náklonnosti* a prokazují existenci *vzájemné pomoci* mezi dotýčnými osobami.

77. S ohledem na výše uvedené úvahy a s výhradou posouzení skutkového stavu, které musí provést předkládající soud, mám za to, že vztah mezi nezletilým občanem Unie a jeho rodičem, státním příslušníkem třetí země, by měl být uznán za „vztah závislosti“ ve smyslu článku 20 SFEU, pokud tento rodič žije společně s matkou dítěte, takže zákonná, citová i materiální péče a starost o dítě jsou každodenně sdíleny oběma rodiči, a to i v případě, že druhý rodič je občanem Unie, a má tedy bezpodmínečné právo setrvat na území členského státu, jehož je státním příslušníkem. Domnívám se, že takovýto závěr platí tím spíše, že tento vztah závislosti je třeba vykládat zejména ve světle povinnosti zohlednit nejvlastnější zájem dítěte.

ii) *K výhradě související s ochranou veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti*

78. Existence vztahu závislosti ve smyslu článku 20 SFEU zajisté neznamená, že právo pobytu musí být přiznáno ve všech případech. Uvedené platí zvláště tehdy, brání-li takovému rozhodnutí *důvody související s ochranou veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti*. Překážkou by mohlo být odmítnutí příslušných orgánů uznat toto právo z důvodu, že se státní příslušník třetí země dopustil závažných trestných činů.

79. Zdá se, že o takovou situaci jde v projednávaném případě, v němž je nesporné, že rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, nebylo právo pobytu přiznáno z důvodu, že byl v členském státě jeho bydliště odsouzen za porušení předpisů v oblasti silničního provozu. Podle informací poskytnutých předkládajícím soudem obsahuje trestní rejstřík QP dvě odsouzení za řízení bez řidičského oprávnění a jedno za řízení pod vlivem alkoholu.

80. V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že článek 20 SFEU nemá dopad na možnost členských států dovolávat se výhrady související zejména s ochranou veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že vzhledem k tomu, že situace státního příslušníka třetí země, který se dovolává práva pobytu na základě tohoto ustanovení, spadá do působnosti unijního práva, je nutno ji posuzovat s ohledem na právo na respektování soukromého a rodinného života, jak je stanoveno v článku 7 Listiny, přičemž tento článek musí být vykládán ve spojení s povinností zohlednit nejvlastnější zájem dítěte uznaný v čl. 24 odst. 2 Listiny³⁷.

81. Jinými slovy dříve, než příslušné orgány přijmou rozhodnutí o nutnosti odeprít státnímu příslušníkovi třetí země právo pobytu z uvedených důvodů, jsou povinny provést *konkrétní posouzení všech relevantních okolností* projednávané věci. V rámci tohoto individuálního posouzení příslušné orgány musí vzít v úvahu určitá kritéria, která uvedu níže.

82. Úvodem je třeba poznamenat, že jako odůvodnění výjimky z práva pobytu občanů Unie či jejich rodinných příslušníků musí být pojmy „veřejný pořádek“ a „veřejná bezpečnost“ vykládány restriktivně. Pojem „veřejný pořádek“ tak v každém případě předpokládá kromě narušení společenského pořádku, které představují všechna porušení práva, existenci skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Pokud jde o pojem „veřejná bezpečnost“, z judikatury vyplývá, že tento pojem zahrnuje vnitřní i vnější bezpečnost členského státu, a tedy veřejná bezpečnost může být dotčena zásahem do funkčnosti základních institucí a veřejných služeb, jakož i přežití obyvatelstva, stejně jako nebezpečím vážného narušení vnějších vztahů nebo mírového soužití národů anebo zásahem do vojenských zájmů³⁸.

83. Soudní dvůr jednoznačně prohlásil, že pokud se odeprání práva pobytu zakládá – s ohledem zejména na trestnou činnost páchanou státním příslušníkem třetí země – na skutečném, aktuálním a dostatečně závažném ohrožení veřejného pořádku či veřejné bezpečnosti, bude takové odeprání v souladu s unijním právem, i kdyby znamenalo povinnost občana Unie, jeho rodinného příslušníka, opustit území Unie³⁹. Tento závěr nelze ovšem učinit automaticky jen na

³⁷ – Rozsudky ze dne 13. září 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 36), ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 81), a K. A. a další, bod 90.

³⁸ – Rozsudky ze dne 13. září 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, body 37 až 39), ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, body 82 až 83), a K. A. a další, bod 91.

³⁹ – Rozsudky ze dne 13. září 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 40), ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 85), a K. A. a další, bod 92.

základě toho, že dotyčná osoba má záznam v trestním rejstříku. Vyplynout případně může jen z konkrétního posouzení všech aktuálních okolností relevantních pro daný případ, z hlediska zásady proporcionality, nejvlastnějšího zájmu dítěte a základních práv, jejichž dodržování zajišťuje Soudní dvůr⁴⁰.

84. Mezi *kritéria*, která musí být v rámci tohoto posouzení zohledněna, patří osobní chování dotyčné osoby, délka a oprávněnost jejího pobytu na území dotčeného členského státu, povaha a závažnost spáchaného trestného činu, aktuální stupeň společenské nebezpečnosti dotyčné osoby, věk a zdravotní stav případně dotčených dětí, jakož i jejich rodinné a ekonomické poměry⁴¹.

85. V této fázi analýzy tedy vyvstává otázka, zda za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, lze přiznání práva pobytu na základě článku 20 SFEU odmítnout z důvodu, že státní příslušník třetí země, který je rodičem nezletilého dítěte, občana Unie, byl odsouzen za porušení předpisů v oblasti silničního provozu.

86. *Bezpečnost silničního provozu* představuje důležitý zájem Unie a jejích členských států v příslušných oblastech jejich pravomocí, a to tím spíše, že je nerozlučně spjata s ochranou zdraví a lidského života⁴². Nelze nikdy dostatečně zdůraznit význam účinné a soudržné politiky, jejímž cílem je zavést na celém území Unie opatření, která mají zabránit smrti či vážnému zranění účastníků silničního provozu při dopravních nehodách nebo zmírnit jejich následky.

87. Vážně však pochybuji o tom, že dotčené opatření, a sice nepřiznání práva pobytu, je odůvodněné vzhledem k zvlášť striktním podmínkám stanoveným judikaturou, které jsem zmínil v předchozích bodech tohoto stanoviska. V každém případě se mi takové opatření jeví jako zjevně *nepřiměřené* ve vztahu k cíli zajistit bezpečnost silničního provozu, zvláště pokud se vezmou v potaz dotčené zájmy.

88. Zaprvé je zřejmé, že protiprávní jednání, kterých se dopustil QP, nemohou ohrozit funkčnost základních institucí nebo veřejných služeb anebo přežití obyvatelstva. Nebezpečí, které QP obecně představuje pro bezpečnost silničního provozu, proto není natolik vážné, aby bylo možné důvodně předpokládat naplnění kritérií pojmu „veřejná bezpečnost“, jak tento pojem definuje Soudní dvůr⁴³.

89. Pokud jde o případnou kvalifikaci jednání jako „narušení veřejného pořádku“, domnívám se, že dotčené trestné činy nepřekračují rámec narušení společenského pořádku, které představují všechna porušení práva. I když je pravda, že tři odsouzení za porušení předpisů v oblasti silničního provozu mohou kvůli svému počtu a četnosti ukazovat na určitou neochotu dotyčné osoby dodržovat právo, je třeba uvést, že odsouzení sahají až do roku 2010 a od té doby již

⁴⁰ – Rozsudky ze dne 13. září 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 41), ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 85), a K. A. a další, bod 93.

⁴¹ – Rozsudky ze dne 13. září 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 42), ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 86), a K. A. a další, bod 94.

⁴² – Viz stanovisko generální advokátky V. Trstenjak ve věci Komise v. Portugalsko (C-265/06, EU:C:2007:784, body 55 a 56), v němž generální advokátka uvádí, že zdraví a život lidí představují „právní zájmy, jejichž ochrana je ústředním cílem předcházení dopravním nehodám v celé [Unii]“.

⁴³ – Viz stanovisko generálního advokáta Szpunara ve věci Wiener Landesregierung a další (Odvolání příslibu o udělení státního občanství) (C-118/20, EU:C:2021:530, body 111 až 113), v němž generální advokát zastává názor, že porušení předpisů v oblasti silničního provozu nepředstavují skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti. Generální advokát se domnívá, že by v každém případě bylo nepřiměřené zbavit občana Unie práv plynoucích z tohoto statusu z důvodu, že se dopustil přestupků v rozporu se zákonem o silničním provozu. V tomto smyslu viz též stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Tjebbes a další (C-221/17, EU:C:2018:572, bod 88).

uplynula značná doba. Proto neexistují-li okolnosti svědčící o opaku a s výhradou posouzení skutkového stavu, jež přísluší předkládajícímu soudu, mohla by tato okolnost být vykládána spíše jako znak úspěšné reintegrace do společnosti.

90. Skutečnost, že od té doby nedošlo k žádnému protiprávnímu jednání, totiž ukazuje, že QP nepředstavuje žádné „skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení, kterým by byl dotčen základní zájem společnosti“. Vzhledem k absenci konkrétních indicií a nutnosti restriktivního výkladu výjimek z článku 20 SFEU se proto na základě dostupných informací přikláním k názoru, že QP nepředstavuje žádné zjevné nebezpečí pro veřejný pořádek. V projednávané věci tak musí nutně převážet právo na respektování soukromého a rodinného života, jak je vykládáno ve světle nejvlastnějšího zájmu dítěte.

91. Zadruhé je třeba poznamenat, že i za předpokladu, že by příslušné orgány mohly v rámci svého posouzení skutkových okolností oprávněně dospět k závěru, že nelze vyloučit, že QP nadále představuje zjevné nebezpečí pro bezpečnost silničního provozu, existují účinné a dozajista méně radikální prostředky k předcházení tomuto typu nebezpečí, než je odepření práva pobytu, po kterém by případně následovalo vyhoštění a eskortování na hraniční přechod. Tato možnost by měla být chápána jen jako *nejzazší opatření*, neboť může vést k závažným důsledkům pro zachování celistvosti rodiny a nejvlastnější zájem dítěte. Navíc nelze v této souvislosti ztrácet ze zřetele, že pokud by byl v projednávané věci potvrzen vztah závislosti mezi otcem a jeho dcerou, nucený návrat by velmi pravděpodobně vedl k tomu, že by tato dcera musela následovat svého otce mimo území Unie, což by ji zbavilo možnosti účinně využívat jejích práv jakožto občanky Unie. Dopady dotčených opatření tak překračují rámeček individuální situace QP.

92. A konečně, nucené rozdělení rodiny by za okolností projednávané věci v určité míře působilo jako sankce, ačkoliv je nesporné, že QP již byl za spáchané trestné činy odsouzen. Z tohoto důvodu mi není jasné, proč by se na QP měla vztahovat *další sankce*, a to tím spíše, že k dotčeným skutkovým okolnostem došlo před delší dobou. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci platí zásada proporcionality, mám za to, že příslušné orgány měly upřednostnit opatření, která neohrožují celistvost rodiny, a současně zajistit prevenci rizik a reintegraci jednotlivce do společnosti.

93. Vzhledem k tomu, že příslušné orgány nejsou oprávněny dovolávat se výjimky týkající se ochrany veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, domnívám se, že nemohou platně bránit přiznání práva pobytu podle článku 20 SFEU.

iii) Dílčí závěr

94. S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba dospět k závěru, že v projednávaném případě nelze *a priori* vyloučit, že QP má odvozené právo pobytu na základě článku 20 SFEU. Tento závěr platí s výhradou posouzení, jež přísluší předkládajícímu soudu, zda mezi QP a jeho nezletilým dítětem, občanem Unie, existuje vztah závislosti takové povahy, že by v případě odepření práva pobytu QP byla na něm závislá občanka Unie nucena opustit území Unie, a byla by tak zbavena možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu.

2) Posouzení věci C-451/19

95. Podobně jako věc C-532/19 se věc C-451/19 týká rodiny, jež tvoří mimo jiné státní příslušnice třetí země, její manžel, který je španělským státním příslušníkem a nikdy nevyužil práva volného pohybu v rámci Unie, a jejich nezletilý syn, který je rovněž španělským státním příslušníkem, jenž nikdy nevyužil práva volného pohybu. Na rozdíl od věci C-532/19 však v této věci C-451/19 nebyla žádost o povolení k pobytu podána ve prospěch státního příslušníka třetí země, který je rodičem nezletilého dítěte, občana Unie.

96. Podle informací poskytnutých předkládajícím soudem bylo totiž státní příslušnici třetí země, která je manželkou a matkou občanů Unie, již přiznáno právo pobytu na španělském území⁴⁴. Odepření práva pobytu španělskými orgány se ve skutečnosti týká jejího prvního syna XU, který se narodil v předchozím svazku uvedené státní příslušnice, není občanem Unie a ke dni, kdy bylo toto zamítavé rozhodnutí přijato, byl ještě nezletilý⁴⁵. Z toho vyplývá, že XU je jednak synem státní příslušnice třetí země, která má právo pobytu ve Španělsku, a jednak nevlastním synem a nevlastním bratrem dvou občanů Unie.

97. Za těchto okolností a vzhledem k podpůrnému použití odvozeného práva pobytu vyplývajícího z článku 20 SFEU⁴⁶ považuji za vhodné nejprve prozkoumat, zda XU svědčí právo pobytu vyplývající ze směrnice 2003/86, a poté posoudit, zda je schopen takové právo pobytu získat na základě článku 20 SFEU. I když předkládající soud omezil svou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na výklad posledně uvedeného ustanovení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury může Soudní dvůr za účelem poskytnutí užitečné odpovědi soudu, který mu položil předběžnou otázku, zohlednit normy unijního práva, na které vnitrostátní soud ve své otázce neodkázal⁴⁷.

i) K použitelnosti směrnice 2003/86

98. Podle článku 1 směrnice 2003/86 je cílem této směrnice stanovit podmínky pro uplatňování práva na sloučení rodiny státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území členských států. Bod 4 odůvodnění této směrnice stanoví, že sloučení rodiny je nezbytné k umožnění rodinného života. Navíc napomáhá k vytvoření sociálně kulturní stability usnadňující integraci státních příslušníků třetích zemí v členských státech, což současně podporuje hospodářskou a sociální soudržnost, základní cíl Unie. Za relevantní považuji v této souvislosti bod 9 odůvodnění této směrnice, neboť z něj vyplývá, že sloučení rodiny by se mělo v každém případě vztahovat na *jádro rodiny*, to znamená na manžele a *nezletilé děti*. S ohledem na výše uvedené mám za to, že některé indicie naznačují, že okolnosti projednávané věci mohou skutečně spadat do působnosti směrnice 2003/86.

⁴⁴ – Viz bod 19 tohoto stanoviska.

⁴⁵ – Za účelem lepšího pochopení problému je třeba upřesnit, že tato analýza vychází z předpokladu, že odepření práva pobytu XU španělskými orgány zakládá jeho povinnost opustit území Unie. Předkládací rozhodnutí neobsahuje přesné informace o současném právním postavení XU a pouze se v něm uvádí, že XU „získal povolení k pobytu ve Španělsku“ (viz bod 19 tohoto stanoviska) v době, kdy se svou matkou emigroval z Venezuely do tohoto členského státu, tedy v roce 2004. Tento výklad skutkového stavu je nicméně podepřen několika nepřímými důkazy, zejména odkazem na nutnost přiznat XU právo pobytu, aby se zabránilo tomu, že jeho matka bude muset opustit území Unie společně se svým mladším synem a manželem, kteří jsou oba španělskými státními příslušníky, ačkoliv ona sama již má právo pobytu ve Španělsku. Proto je logické předpokládat, že se stávající právní postavení XU vyznačuje určitou nejistotou.

⁴⁶ – Rozsudky Chavez-Vilchez a další, bod 63, K. A. a další, bod 51, a Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 41.

⁴⁷ – Rozsudky ze dne 7. srpna 2018, Smith (C-122/17, EU:C:2018:631, bod 34), a ze dne 5. prosince 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Uznávání a výkon peněžitých trestů a pokut) (C-671/18, EU:C:2019:1054, bod 26).

99. Vzhledem k tomu, že matka XU oprávněně pobývá na španělském území, může být považována za „osobu usilující o sloučení rodiny“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2003/86. Nelze proto vyloučit, že by její oprávněný pobyt mohl založit právo na sloučení rodiny podle čl. 3 odst. 1 této směrnice.

100. Španělská vláda ve svém písemném vyjádření zpochybňuje takovýto výklad a tvrdí, že se čl. 3 odst. 3 směrnice 2003/86 nevztahuje na rodinné příslušníky občana Unie. Španělská vláda se za tímto účelem odvolává na rozsudek vydaný ve věci C-256/11, Dereci a další⁴⁸, ve kterém Soudní dvůr na základě mimo jiné výkladu založeného na genezi této směrnice rozhodl, že se tato směrnice nevztahuje na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie s bydlištěm v členském státě a usilují o vstup do tohoto členského státu a pobyt v něm za účelem zachování celistvosti rodiny⁴⁹.

101. Tento argument nepovažuji za přesvědčivý, neboť se týká případu, který je velmi odlišný od případu v projednávané věci. Je zajisté pravda, že není zpochybňováno, že podle výše uvedeného ustanovení se směrnice 2003/86 nevztahuje na rodinné příslušníky občana Unie. Chtěl bych však poznamenat, že Soudní dvůr odkázal na toto ustanovení ve zvláštním kontextu, ve kterém byli navrhovatelé státními příslušníky třetích zemí, kteří chtěli žít se svými rodinnými příslušníky, občany Unie pobývajícími v tom členském státě, jehož jsou státními příslušníky. S ohledem na jasné znění čl. 3 odst. 3 směrnice 2003/86 je zjevné, že za takových podmínek nemohla být žádost o sloučení rodiny založena na této směrnici. Situace v projednávané věci je přitom odlišná, neboť sloučení rodiny se týká pouze dvou státních příslušníků třetích zemí, a sice XU a jeho matky.

102. Bylo by možné namítat, že situace je v projednávané věci o něco složitější, neboť XU je konec konců nevlastním synem a nevlastním bratrem dvou občanů Unie. Nejsem však přesvědčen, že by tato okolnost mohla sama o sobě bránit použití směrnice 2003/86 na projednávanou věc. Naopak mám za to, že příliš široký výklad tohoto ustanovení by spíše zbavil tuto směrnici jejího užitečného účinku ve všech případech, ve kterých by žádost o sloučení rodiny byla podána státním příslušníkem třetí země, který udržuje jakýkoliv rodinný vztah s občanem Unie. V nejhorším případě by takový výklad mohl vést k nepředvídatelným důsledkům v závislosti na složení dotčené rodiny. Navazující správní praxe by se v takovém případě mohla jevit jako svévolná. Aby k takovéto situaci nedošlo, jeví se jako nezbytný soudržný přístup. Je třeba ostatně poznamenat, že španělská vláda nepředložila na podporu svého stanoviska žádný jiný argument než odkaz na rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, Dereci a další (C-256/11, EU:C:2011:734), který se však netýká projednávaného případu, jak už bylo uvedeno v předchozím bodě tohoto stanoviska.

103. Ve smyslu použití směrnice 2003/86 na okolnosti projednávané věci bych rád citoval rozsudek vydaný ve věcech C-356/11 a C-357/11, O a další⁵⁰, který podle mého názoru může poskytnout několik užitečných vodítek. Obě věci, ve kterých byl vydán tento rozsudek, se týkaly neudělení povolení k pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který uzavřel manželství se státní příslušnicí třetí země oprávněně pobývajícím na území dotčeného členského státu, přičemž z tohoto manželství se narodilo dítě, jež bylo rovněž státním příslušníkem třetí země a žilo se svou matkou v tomto členském státu. Této státní příslušnici třetí země se navíc v rámci předchozího manželství s občanem Unie narodilo dítě, občan Unie, které jí bylo svěřeno do výlučné péče.

⁴⁸ – Rozsudek ze dne 15. listopadu 2011 (C-256/11, EU:C:2011:734).

⁴⁹ – Rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, Dereci a další (C-256/11, EU:C:2011:734, body 48 a 49).

⁵⁰ – Rozsudek ze dne 6. prosince 2012, O a další (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776).

104. Soudní dvůr uvedl, že státní příslušnice třetí země, jejíž tehdejší manžel uplatňoval právo na sloučení rodiny, oprávněně pobývá na území dotčeného členského státu a jejich společné dítě je rovněž státním příslušníkem třetí země, a nemá proto status občana Unie. Za těchto podmínek rozhodl, že „[s] ohledem na cíl sledovaný směrnicí 2003/86, jímž je usnadnit sloučení rodiny [...] a ochrana, která má být poskytnuta státním příslušníkům třetích zemí, zejména nezletilým osobám, nelze použití této směrnice vyloučit pouze z toho důvodu, že jeden z rodičů nezletilého dítěte, státního příslušníka třetí země, je rovněž rodičem občana Unie, jež pochází z prvního manželství“⁵¹.

105. Ne jedné straně je nutno uznat, že skladba rodiny dotčená ve věci C-451/19 není zcela totožná se skladbou rodiny ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 6. prosince 2012, O a další (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776). Dítě státní příslušnice třetí země, které je občanem Unie, totiž nepochází z rozvedeného manželství s občanem Unie. Povolení k pobytu navíc nebylo v projednávaném případě uděleno XU, tedy dítěti státní příslušnice třetí země oprávněně pobývajícím na španělském území, a nikoli jejímu manželovi.

106. Na druhé straně nejsem přesvědčen o tom, že by takovéto rozdíly mohly bránit XU účinně se domáhat práva na sloučení rodiny, jež vyplývá ze směrnice 2003/86. Zaprvé je třeba zohlednit skutečnost, že XU byl v době, kdy mu španělské orgány odepraly právo pobytu, nezletilý, a mohl tedy být považován za osobu „oprávněnou“ k sloučení rodiny v souladu s čl. 4 odst. 1 písm. c) této směrnice. Zadruhé již bylo v tomto stanovisku vysvětleno, že matka XU jako taková splňuje kritéria „osoby usilující o sloučení rodiny“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2003/86⁵². Zatřetí je nepochopitelné, že nahodilá událost, jako je sňatek s občanem Unie, brání matce XU dovolávat se ustanovení této směrnice za účelem sloučení rodiny se svým synem.

107. Jak jsem již uvedl v rámci své analýzy⁵³, správní praxe, podle které se osoba usilující o sloučení rodiny, jež je státním příslušníkem třetí země a splňuje jako taková kritéria pro sloučení rodiny, nemůže dovolávat této směrnice, pokud udržuje jakýkoliv rodinný vztah s občanem Unie, může ohrozit právní jistotu. A konečně považuji za zcela nelogické, aby právě postavení manžela nebo manželky jakožto „občana Unie“ významně znevýhodňovalo státního příslušníka třetí země, který usiluje o sloučení rodiny se svým dítětem narozeným v předchozím vztahu. Jeden z prostředků, jak zabránit takovému výsledku, spočívá v tom, že čl. 3 odst. 3 směrnice 2003/86 bude vykládán spíše restriktivně.

108. Na základě argumentů uvedených v předchozích bodech tohoto stanoviska se domnívám, jak uvedl Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. prosince 2012, O a další (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776), že použití směrnice 2003/86 nelze vyloučit pouze z toho důvodu, že osoba usilující o sloučení rodiny je státním příslušníkem třetí země a rodičem občana Unie. Judikatura by měla uznat, že skutečnost, že osoba usilující o sloučení rodiny je manželem nebo manželkou občana Unie, nevylučuje možnost požádat o sloučení rodiny na základě ustanovení této směrnice.

109. Vzhledem k tomu, že žádost o sloučení rodiny nebyla podána XU ani jeho matkou, ale manželem jeho matky, který je občanem Unie, se mi jeví jako vhodné, aby Soudní dvůr upozornil předkládající soud na případné právo XU na sloučení rodiny s jeho matkou podle směrnice 2003/86.

⁵¹ – Rozsudek ze dne 6. prosince 2012, O a další (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 69). Kurzivou zvýraznil autor tohoto stanoviska.

⁵² – Viz bod 99 tohoto stanoviska.

⁵³ – Viz bod 102 tohoto stanoviska.

110. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že pro vyřízení takové žádosti bude nutné ověřit splnění všech ostatních legálních podmínek v projednávaném případě, včetně podmínky dostatečných prostředků stanovené v článku 7 směrnice 2003/86⁵⁴. Jak jsem přitom již uvedl v tomto stanovisku⁵⁵, takovéto posouzení spadá do pravomoci vnitrostátních orgánů. Kromě toho vzhledem k absenci podrobnějších informací není možné poskytnout další vodítka k výkladu této směrnice.

ii) K použitelnosti článku 20 SFEU

111. Pokud by předkládající soud dospěl k závěru, že v okamžiku, kdy byla žádost o povolení k pobytu zamítnuta, nemohl XU požívat práva na sloučení rodiny na základě směrnice 2003/86, bude muset přezkoumat, zda tento státní příslušník třetí země přesto mohl k tomuto datu požívat odvozeného práva pobytu na základě článku 20 SFEU.

112. Podle judikatury Soudního dvora, kterou jsem již zmínil v tomto stanovisku, by tomu tak mohlo být pouze v případě, že by mezi XU a občanem Unie, který je jeho rodinným příslušníkem, existoval takový vztah závislosti, že nucený odchod XU z území Unie by znamenal, že by také tento občan Unie byl fakticky donucen opustit toto území⁵⁶. Za účelem poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu navrhuji přezkoumat skladbu dotyčné rodiny z hlediska případného vlivu, který by odepření práva pobytu XU mohlo mít na jeho nevlastního bratra a nevlastního otce, kteří jsou oba občané Unie.

113. V tomto ohledu je třeba konstatovat, že daný dopad je zejména *nepřímý*, a to z důvodu prvořadé úlohy matky v rámci nukleární rodiny. Jak ostatně zdůrazňuje předkládající soud, nucený odchod XU by velmi pravděpodobně vedl k tomu, že by ho jeho matka musela doprovázet do země původu. Předkládající soud zakládá toto posouzení na určitých konkrétních okolnostech, a sice na právu matky na výlučnou péči o dítě a na skutečnosti, že XU byl v této době ještě nezletilý. Není totiž obtížné si představit, že pokud by matka XU musela ve skutečnosti opustit území Unie, aby mohla nadále plnit své rodičovské povinnosti vůči svému nezletilému dítěti, měla by tato skutečnost jisté a závažné dopady na život všech dotčených osob.

114. Považuji za nezbytné uvést k tomuto aspektu několik poznámek, které mi umožní lépe ilustrovat problematiku projednávané věci. V rámci své analýzy jsem upozornil na zvláště citlivý kontext správního rozhodnutí, které bylo příslušnými orgány přijato v oblasti přistěhovalectví a může mít za následek *rozpad rodiny*⁵⁷. V tomto kontextu je třeba zohlednit skutečnost, že v důsledku takového správního rozhodnutí obecně mají rodinní příslušníci mimořádně obtížnou volbu, a sice souhlasit s fyzickým rozdělením, nebo společně odejít do zahraničí. Ať už se rodina v takové situaci rozhodne jakkoliv, její budoucnost bude poznamenána značnou nejistotou. Rodina se bude muset zabývat existenčními otázkami, neboť v závislosti na její ekonomické situaci a místu původu jejích členů by toto rozdělení mohlo být pouze dočasné, ale

⁵⁴ – Pokud jde o tyto podmínky a individuální posouzení, které vyžadují, viz zejména rozsudek ze dne 3. října 2019, X (Dlouhodobě pobývající rezidenti – Stálé, pravidelné a dostatečné příjmy) (C-302/18, EU:C:2019:830, body 40 až 44).

⁵⁵ – Viz bod 62 tohoto stanoviska.

⁵⁶ – Podobně jako ve věci C-532/19 se pozornost předkládajícího soudu zaměřuje na vztah mezi manželi a nevěnuje se podrobnostem vztahu mezi dětmi a jejich rodiči. V každém případě jsem v bodě 65 tohoto stanoviska již vysvětlil, že pouhá zákonná povinnost soužití stanovená španělským právem nepostačuje k tomu, aby byl dán vztah závislosti, jenž by mohl zakládat právo pobytu podle článku 20 SFEU.

⁵⁷ – Viz bod 52 tohoto stanoviska.

mohlo by se rovněž stát trvalým. S ohledem na tyto úvahy mám za to, že výklad unijního práva, který by za popsanych okolností umožňoval rozdělení rodinných příslušníků, by bylo obtížné uvést do souladu s povinností respektovat rodinný život, jak je stanovena v článku 7 Listiny.

115. Pokud by nevlastní bratr a nevlastní otec XU byli nuceni za účelem zachování celistvosti rodiny následovat matku (a jejího syna) mimo území Unie, je zjevné, že by posledně uvedení byli zbaveni možnosti skutečně využívat práv, která jsou jim přiznána jakožto občanům Unie. V této souvislosti je ostatně třeba poznamenat, že na možnost skutečného využití práv, která jejich nevlastnímu bratrovi či synovi a jejich nevlastnímu otci či manželovi plynou z jejich statusu občanů Unie, by měl nucený odchod XU a jeho matky pravděpodobně stejný dopad jako ve věci C-532/19, pokud po posouzení skutkového stavu dospěje předkládající soud k závěru, že zde existuje vztah závislosti ve smyslu článku 20 SFEU⁵⁸.

116. Skutečnost, že předkládající soud výslovně zmiňuje možnost, že nevlastní bratr a nevlastní otec XU budou nuceni následovat matku (a jejího syna), podle mého názoru naznačuje, že se nejedná o čistě hypotetickou situaci. Vnitrostátní soud však bude zajisté povinen provést posouzení skutkového stavu s cílem zjistit, zda mezi jednotlivými rodinnými příslušníky existují vztahy, jež vzhledem k tomu, že se vyznačují *vysokým stupněm závislosti*, mohou zakládat právo pobytu XU na základě článku 20 SFEU.

117. Pokud jde konkrétně o určení vztahu závislosti s ohledem na okolnosti projednávaného případu, z výše uvedených úvah vyplývá, že projednávaná věc je mnohem složitější než většina ostatních věcí, kterými se již zabýval Soudní dvůr a které se – podobně jako věc C-34/09, Ruiz Zambrano⁵⁹, jež vedla k judikatuře týkající se práva pobytu na základě článku 20 SFEU – vyznačovaly existencí vztahu závislosti pouze mezi dvěma osobami, a sice státním příslušníkem třetí země a občanem Unie. Jak jsem již uvedl v předchozích bodech⁶⁰, v projednávané věci se ohrožení možnosti skutečného využití práv přiznaných občanům Unie nezakládá přímo na nuceném odchodu XU. Ohrožení je spíše *nepřímé*, neboť matka by ve skutečnosti byla nucena opustit území Unie, aby následovala své dítě XU, i když má právo pobytu. Jádrem přezkumu věci je tedy vztah matky (a nikoli nezbytně XU) a nezletilého dítěte, které je občanem Unie, a to z důvodu prvořadé úlohy matky v rámci nukleární rodiny, a zejména proto, že vykonává péči o obě své děti (výlučnou v případě jednoho dítěte, společnou v případě druhého dítěte).

118. Proto se domnívám, že je třeba upřednostnit analytičtější a pružnější přístup, jenž umožní náležitě zohlednit *nepřímé dopady* v rámci nukleární rodiny. Judikatura Soudního dvora by proto měla být upřesněna tak, aby rozšířila oblast působnosti článku 20 SFEU a vztahovala se i na tyto případy. Pokud jde o projednávanou věc, navrhuji vyzvat předkládající soud, aby své posouzení skutkových okolností zaměřil na vztah závislosti mezi matkou a jejím synem, který je občanem Unie (nevlastní bratr XU), i když je to právě XU, koho se odepření práva pobytu vnitrostátními orgány bezprostředně dotýká. Podle tohoto přístupu by měl být XU schopen odvodit právo pobytu z výše uvedeného ustanovení.

119. Pro úplnost bych rád zdůraznil, že takovýto přístup v žádném případě neznamená nepřiměřené rozšíření působnosti článku 20 SFEU na případy, které dozajista nezasluhují ochranu poskytovanou unijním právem. K prokázání soudržnosti navrhovaného přístupu považuji za nezbytné znovu zmínit věc O a další, se kterou věc v původním řízení vykazuje určité podobnosti, jako je skutečnost, že se obě týkají péče o děti v rámci *rekonstituovaných rodin*.

⁵⁸ – Viz bod 94 tohoto stanoviska.

⁵⁹ – Rozsudek ze dne 8. března 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124).

⁶⁰ – Viz bod 113 tohoto stanoviska.

120. Je třeba připomenout, že v rozsudku vydaném v této věci Soudní dvůr upřesnil, že předkládající soud mohl dospět k závěru, že neexistuje vztah závislosti ve smyslu článku 20 SFEU mezi státním příslušníkem třetí země, který usiluje o právo pobytu na základě tohoto článku, a občanem Unie, který je synem jeho manželky, státní příslušnice třetí země oprávněně pobývající na území dotčeného členského státu. Soudní dvůr za tímto účelem poukázal na právo trvalého pobytu matky občana Unie na území dotyčného členského státu a dále na skutečnost, že její manžel se z právního, finančního ani citového hlediska nestaral o občana Unie, jehož nebyl otcem, a tato péče byla vykonávána výlučně jeho manželkou, matkou tohoto občana. Zdá se, že Soudní dvůr vycházel ve svém rozsudku rovněž z předpokladu, že dítě, které je státním příslušníkem třetí země a které se narodilo ze svazku žadatele o povolení k pobytu s jeho manželkou, mohlo zůstat na území dotyčného členského státu se svou matkou. Tato matka tak mohla žít se svými dvěma dětmi na území Unie⁶¹.

121. Naproti tomu v projednávané věci bylo odepřeno povolení k pobytu dítěti státní příslušnice třetí země oprávněně pobývající ve Španělsku. Ta by proto nemohla nadále žít se svými dvěma dětmi na území tohoto členského státu. Pokud by se navíc rozhodla doprovázet XU mimo území Unie, mohlo by její druhé dítě, které je občanem Unie, zůstat v Unii jen za cenu toho, že by přišlo o společnou péči svých rodičů. Ve skutečnosti by jediným prostředkem k zachování této společné péče naopak bylo, že toto dítě i jeho otec, který je rovněž občanem Unie, opustí území Unie.

122. Vzhledem k tomu, že se tyto dva případy v rozhodujících ohledech liší, domnívám se, že je oprávněně dospět k závěru, že ve věci O a další neexistuje „vztah závislosti“ ve smyslu článku 20 SFEU, jak konstatoval i Soudní dvůr, a že v projednávané věci takový vztah existuje. Uznat takovýto vztah závislosti je legitimní pouze v případě, že jsou splněna kritéria stanovená judikaturou, k čemuž, jak jsem právě prokázal, v případě O a další zjevně nedošlo. Bez ohledu na složitost obou případů není pochyb o tom, že rodinní příslušníci si v tomto případě zaslouží účinnou ochranu, a to zejména proto, aby oba občané Unie nebyli zbaveni možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu. Navrhovaný přístup je tedy plně v souladu s judikaturou Soudního dvora.

iii) Dílčí závěr

123. S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba učinit závěr, že v projednávaném případě nelze *a priori* vyloučit, že XU má odvozené právo pobytu na základě článku 20 SFEU. Tento závěr platí s výhradou posouzení, které přísluší předkládajícímu soudu, zda mezi matkou XU, státní příslušnicí třetí země, a jejím nezletilým dítětem, občanem Unie, existuje vztah závislosti takové povahy, že by v případě odepření práva pobytu XU byl závislý občan Unie nucen opustit území Unie, a byl by tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu.

4. Syntéza analýzy prvního tematického okruhu

124. Z analýzy prvního tematického okruhu vyplývá, že za okolností projednávaných věcí nelze *a priori* vyloučit, že státní příslušník třetí země má odvozené právo pobytu na základě článku 20 SFEU⁶². S výhradou posouzení, které musí předkládající soud provést ve světle práva na respektování soukromého a rodinného života a povinnosti zohlednit nejvlastnější zájem dítěte, je

⁶¹ – Rozsudek ze dne 6. prosince 2012, O a další (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, body 51, 56 a 57).

⁶² – Viz body 94 a 123 tohoto stanoviska.

třeba konstatovat, že v *každém z případů v původním řízení se zdá, že občané Unie jsou v takovém vztahu závislosti, že pokud by právo pobytu bylo státnímu příslušníkovi třetí země odepráno, byl by závislý občan Unie nucen opustit území Unie, a byl by tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu.*

C. Druhý tematický okruh: požadavky stanovené judikaturou pro přezkum vztahu závislosti

1. Nesoulad španělské správní praxe s přístupem Soudního dvora

125. Druhý tematický okruh se v podstatě týká případného souladu španělské správní praxe s požadavky stanovenými judikaturou pro přezkum vztahu závislosti ve smyslu článku 20 SFEU.

126. Podle informací poskytnutých předkládajícím soudem spočívá tato praxe v neudělení povolení k pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, pouze z toho důvodu, že tento občan nemá dostatečné prostředky pro sebe a tohoto rodinného příslušníka (ani zdravotní pojištění), aniž je zkoumáno, zda mezi nimi existuje vztah závislosti ve smyslu článku 20 SFEU, tj. takový vztah, v důsledku kterého by občan Unie byl ve skutečnosti nucen opustit území Unie jako celek, pokud by tomuto rodinnému příslušníkovi nebylo uděleno povolení k pobytu na území Španělska.

127. Jak jsem uvedl ve své analýze prvního tematického okruhu⁶³, Soudní dvůr již měl příležitost upřesnit v bodech 34 až 54 rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, že taková praxe *není v souladu s článkem 20 SFEU.*

128. V rámci této analýzy byla rovněž uvedena relevantní kritéria pro určení, zda se státní příslušník třetí země může dovolávat odvozeného práva pobytu na základě článku 20 SFEU. Podrobně jsem vysvětlil, že jedním z hlavních aspektů posouzení, které mají provést příslušné orgány, je zjistit, zda mezi státním příslušníkem třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, a tímto občanem Unie existuje vztah vyznačující se *vysokým stupněm závislosti*⁶⁴. Zdůraznil jsem důležitost ochrany dětí nízkého věku a, je-li to možné, zachování celistvosti rodiny, a připomněl jsem, že nestačí, aby vnitrostátní orgány zohlednily případnou *materiální závislost* dítěte, občana Unie, na svém rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, ale že je také třeba zjistit význam *citové vazby* s tímto dítětem a důsledky, které by odchod rodiče mohl mít na psychickou rovnováhu dítěte⁶⁵.

129. Je však třeba zdůraznit, že i když takový vztah závislosti existuje, lze státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, odeprít povolení k pobytu, pokud tento státní příslušník představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, zejména s ohledem na trestné činy, kterých se dopustil⁶⁶. V rámci své analýzy prvního tematického okruhu a konkrétně věci C-532/19 jsem uvedl některá užitečná vodítka pro výklad pojmů „veřejný pořádek“ a „veřejná bezpečnost“ s ohledem na trestní rejstřík QP⁶⁷. Nakonec jsem připomněl, že kvalifikaci jednání jako „ohrožení“ těchto veřejných zájmů

⁶³ – Viz bod 42 tohoto stanoviska.

⁶⁴ – Viz body 60 a 61 tohoto stanoviska.

⁶⁵ – Viz bod 68 tohoto stanoviska.

⁶⁶ – Viz bod 83 tohoto stanoviska.

⁶⁷ – Viz body 87 až 93 tohoto stanoviska.

nelze činit automaticky, ale musí vyplývat z konkrétního posouzení všech aktuálních okolností relevantních pro daný případ, z hlediska zásady proporcionality, nejvlastnějšího zájmu dítěte a základních práv⁶⁸.

2. Syntéza analýzy druhého tematického okruhu

130. Je třeba konstatovat, že španělská správní praxe nesplňuje požadavky stanovené judikaturou Soudního dvora, neboť nestanoví tuto analýzu za účelem prokázání existence odvozeného práva pobytu podle článku 20 SFEU. Tuto správní praxi proto *nelze považovat za slučitelnou* s unijním právem.

131. S ohledem na výše uvedené je třeba analýzu druhého tematického okruhu uzavřít konstatováním, že článek 20 SFEU, jak je vykládán v judikatuře Soudního dvora, *brání* výše popsané správní praxi.

VI. Závěry

132. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vrchní soud Kastilie-La Mancha, Španělsko) odpověděl následovně:

- „1) Článek 20 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát odepřel právo pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem dospělého občana Unie, státního příslušníka tohoto členského státu, jenž nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, pouze z toho důvodu, že tento občan Unie nemá pro členy své nukleární rodiny dostatečné ekonomické prostředky k tomu, aby se nestali zátěží pro vnitrostátní systém sociální pomoci, jestliže v rámci rodiny existuje vztah závislosti občana Unie, zejména nezletilé osoby, který je takové povahy, že by v případě odepření práva pobytu státnímu příslušníkovi třetí země byl závislý občan Unie nucen opustit území Evropské unie jako celek, a byl by tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu.
- 2) Článek 20 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že vztah závislosti, který by mohl odůvodnit přiznání odvozeného práva pobytu podle tohoto ustanovení, neexistuje pouze z toho důvodu, že státní příslušník členského státu, který je plnoletý a nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, a jeho manžel či manželka, plnoletý státní příslušník třetí země, jsou povinni žít společně na základě povinností plynoucích z manželství podle práva členského státu, jehož je občan Evropské unie státním příslušníkem.“

⁶⁸ – Viz bod 83 tohoto stanoviska.